

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

IV Sfintele canoane în viața Bisericii

Botezul în lumina sf. canoane

Sfințirea și mîntuirea omului se înfăptuiește în și prin Biserică. Mîntuitorul însuși călăuzește Biserica și ca atare ea este sfințitoare și aducătoare de mîntuire. El a încredințat Bisericii săvîrșirea tuturor lucrărilor sfinte, între care locul cel mai însemnat îl ocupă Sf. Taine. Acestea sînt lucrări dumnezeiești ce împărtășesc credincioșilor, printr-o formă văzută, într-un mod sensibil, Harul lui Dumnezeu cel nevăzut. De aici se vede că nu omul este autorul sau întemeietorul Sf. Taine, ci însuși Dumnezeu de la care omul primește Harul. Sf. Apostol Pavel scrie corintenilor: „Nici cel ce sădește nu e ceva, nici cel ce udă, ci numai Dumnezeu care face să crească” (I Cor. 3, 7).

Biserica are șapte Sf. Taine: Botezul, Mirungerea, Euharistia, Preoția, Mărturisirea, Casătoria și Maslu.

Prima Taină care deschide șirul lucrărilor sfințitoare ale Bisericii este Botezul. Insuși Mîntuitorul l-a întemeiat prin porunca Sa: „Mergînd învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă” (Matei 28, 19—20). Prin Sf. Botez omul primește cea dintîi sfințire și i se deschide ușa de intrare în creștinism, în împărăția Harului. Fără primirea Botezului, nimeni nu poate fi membru al Bisericii și nu are dreptul de a primi celelalte Sf. Taine. Așadar, Botezul, în afara importanței sale de împărtășire a Harului divin, care condiționează o renaștere spirituală a celui ce-l primește, este și un act juridic care acordă drepturi și impune obligații.

Potrivit rînduiei lăsate de însuși Mîntuitorul Hristos (Matei 28, 19), condiția esențială a validității Botezului este săvîrșirea lui în numele Sf. Treimi. Canonul 49 apostolic combate credința greșită, pe care o aveau ereticii din acel timp, despre Sf. Treime și stabilește formula Botezului, după cuvintele Mîntuitorului din Sf. Evanghelie. Canonul 50 apostolic continuă să aducă alte precizări în legătură cu forma săvîrșirii Sf. Botez: „Dacă vreun episcop sau preot nu va săvîrși trei afundări ale Tainei, ci o singură afundare, care se face întru moartea Domnului, să se caterisească. Fiindcă nu a zis Domnul: Botezați întru moartea mea, ci: „Mergînd, învățați toate popoarele, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh.” Despre obligativitatea întreiței afundări, scrie în canonul său 91 și Sf. Vasile cel Mare, zicînd: „Omul, botezîndu-se, se afundă de trei ori”, iar canonul 95 al Sin. Trulan repetă același lucru, cînd se ocupă de primirea ereticilor, care se întorc la Biserică, dispunînd botezarea lor prin întreița afundare. Canonele 46 și 47 apostolice sancționează cu depunerea din treapta preoției pe acei clerici, ce ar accepta botezul eretic care nu respectă întreița afundare și care — după cuvintele canonului 47 apostolic — „își bate joc de crucea și de moartea Domnului și nu deosebește pe preoții adevărați de cei mincinoși”. Asemenea prevederi canonice se bazează întîi de toate pe învățătura Sf. Scripturi (Rom. 6, 4; Col. 2, 12), precum și pe acele locuri scripturistice, care aseamănă Botezul cu o baie sau o scaldătoare (Efes. 5, 26; Tit 3, 5), ori cu potopul (I Petru 3, 21). Insuși cuvîntul „botez” înseamnă, în limba greacă, „cufundare”. În al doilea rînd, canoanele se bazează pe practica Bisericii vechi, care săvîrșea Botezul prin afundare, după cum reiese din scrierile Sf. Părinți (Vasile cel Mare, Ciprian, istoricul Eusebiu, Fer. Augustin ș. a.). Numai celor bolnavi, care zăceau în pat, li se îngăduia — ca o excepție de la regula gene-

rală — să fie botezați prin vărsarea sau stropirea cu apă (conform Sf. Ciprian, epist. 76).

Materia botezului este apa. În această privință, prevederile Sf. Scripturi sînt așa de clare și de numeroase (Matei 3, 6, 16 și paralele; Ioan 3, 5; F. A. 8, 36; 10, 47; Efes. 5, 25), încît Biserica n-a mai stabilit canoane speciale.

Botezul este necesar pentru mîntuire și fără primirea lui nu se poate intra în împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, 5). Indiferent de vîrstă, pentru a deveni membru al Bisericii, pentru a fi mădular al Trupului lui Hristos (I Cor. 12, 27; Efes. 4, 12), pentru a se îmbrăca în Hristos (Gal. 3, 27) și a deveni o făptură nouă (Efes. 4, 24) este necesară primirea Botezului. Înseamnă că și copiii au nevoie de Botez, căci nu le putem contesta dreptul la mîntuire. Dacă în Vechiul Testament, Legea le-a acordat copiilor dreptul unei legături cu Dumnezeu, prin rînduiala Tăierii împrejur și a ceremonialului la 40 de zile după naștere, cu atît mai mult în Biserica lui Hristos ei nu pot fi lipsiți de Harul sfințitor. Mai ales că tăierea împrejur a fost considerată, de Sf. Apostol Pavel, ca o prefigurare a Sf. Botez (Col. 2, 11). Insuși Mîntuitorul a zis: „Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor” (Matei 19, 14). Deci Iisus a exprimat aici chiar o preferință pentru copii.

Însă tot după cuvîntul Său, în împărăția lui Dumnezeu nu pot intra decît cei născuți din apă și din Duh (Ioan 3, 5), ceea ce înseamnă că și copiii au neapărată trebuință de Sf. Botez. În afară de aceasta, copiii, deși n-au păcate personale, au totuși păcatul strămoșesc (Ps. 50, 6; 57, 3; Rom. 5, 12), care nu se poate șterge altfel decît prin Botez.

Așa au înțeles problema și așa au procedat Sf. Apostoli și Sf. Părinți. Sf. Scriptură ne aduce mărturie concludente în acest sens (F. A. 2, 42; 16, 14; 30; I Cor. 1, 16 ș. a.). Tot așa, în Constituțiile Apostolilor (VI, 15), Botezul copiilor este amintit ca o rînduială de origine apostolică. În același fel se exprimă și Sf. Părinți. Sf. Irineu scrie că „Iisus a venit să mîntuiască pe acei ce se renasc printr-însul, pe prunci, pe copii, pe tineri și pe bătrîni”. Scriitorul bisericesc Origen spune că „Biserica a primit de la Apostoli tradiția de a împărtăși botezul și pruncilor”. Fer. Augustin mărturisește că „Botezul pruncilor l-a avut Biserica totdeauna”.

Pe baza acestor mărturii și a practicii existente, Biserica a legiferat Botezul copiilor încă din anul 252, la un sinod, ținut în Cartagina. Dispoziția a fost repetată la un alt sinod, din anul 418, ținut tot în Cartagina, care, în canonul 124, hotărâște: „Cel ce neagă necesitatea Botezului pruncilor celor de curînd născuți, să fie anatema.” Această hotărîre a fost aprobată și de sinodul ecumenic Trulan, prin canonul 2, devenind astfel obligatoare pentru întreaga Biserică.

(Continuare în pag. 2)

„Opriți limba voastră de la rău...”

Ps. 33, 12

Clevetirea este un păcat greu, atît de greu încît proorocul David se ruga fierbinte lui Dumnezeu să-l izbăvească de el. Ca mulțumită pentru primirea acestui dar făgăduiește împlinirea poruncilor Domnului, zicînd: „Izbăvește-mă de clevetirea oamenilor și voi păzi poruncile Tale” (Ps. 118, 134). Vorbirea de rău, birfa perfidă, calomnia, odată azvîrlite în jur lasă urme dureroase, răni de nevindecat. Spusă discret, ca o nevinovată insinuare, strecurată perfid sub protecția anonimatului, șoptită la ureche sau trîmbițată și aruncată violent în elementara demnitate umană, clevetirea se întinde repede ca un pîrjol, ca un val de apă turbure.

De aceea Sfînta noastră Biserică ne învață „să nu mărturisim strîmb împotriva aproapelui”, ci, dimpotrivă, „să cinstim, să păzim numele bun al semenului nostru”. Tot în această ordine de idei sînt demne de reținut sfaturile Sfinților Apostoli Petru și Pavel: „Dați tuturor cinste, iubiți frăția...” (I Petru 2, 17) și: „Iubiți-vă cu dragoste frățescă unii pe alții, luînd înainte unul altuia cu cinstirea” (Rom. 12, 10). Cu vorba, omul poate cauza bucurie și mîngîiere semenilor săi, îi poate salva de la necaz, dar totodată poate preface în iad viața acestora, îi poate împinge la pieire. Apostolul Iacob a asemănat cu drept cuvînt limba cu cîrma corăbiilor, care deși mică este răspunzătoare de atîtea poveri, sau cu frîul calului, sau cu o scînteie de foc care aprinde codrii (Iacob 3, 3—9).

Clevetirea este un lucru urît și de nesuferit atît de grav încît întunecă multe bune silințe, cum zice și Sf. Vasile cel Mare: „Într-adevăr, năpăstuirea smeriște pe bărbat și pîrîciunea coboară pe cel smerit... și atîta este răutatea din clevetire, încît și pe cel desăvîrșit îl pogoaă din înălțimea lui” (Epistola către Eustatie al Sevastiei). De aceea Sf. Apostol Iacob zice: „De se pare cuiva dintre

voi că este creștin bun și nu își înfrînează limba sa, ci-și înșeală inima sa, cucernicia aceluia zadarnică este” (Iacob 1, 26).

Prin vorbirea de rău se vatămă bunul nume al omului, se terfelește cinstea lui. Păcatul este cu atît mai grav cu cît se face în umbră, în lipsa celui calomniat.

Numele bun valorează mai mult decît mii de comori de aur (Pilde 22, 1), iar pierderea sau știrbirea lui constituie o mare pagubă.

Clevetirea este o faptă lașă, ca și lovitura pe la spate, și nu odată durerea cauzată de ea unui om de omenie este mai gravă decît o lovitură cu ciomagul. Cel ce vorbește de rău pe semenul său, cel ce clevetește, o face aceasta cu ușurință, dar a repara calomnia este foarte greu. Cineva murindu-i mama și-a vopsit haina albă în negru. După trecerea doliului a vrut să și-o revopsească în alb. La cererea lui, vopsitorul i-a spus: Din alb se face ușor negru, dar din negru alb nu se poate. Și-n adevăr, cine poate vindeca rana ce se face unui suflet prin vorba rea? Cîți nu au răul obicei ca prin vorba rea să cauzeze și să mărească durerea aproapelui? Cine ar putea descrie în toată profunzimea ei starea omului sensibil la vorba rea, spusă despre el? Cîte nopți nedormite, cîte căsnicii distruse, cîte familii fericite au fost năruite în urma acuzelor, a bănuielilor fără teme, a vorbelor aruncate pentru a învenina sau pentru a ataca un om care muncește și își duce viața cinstit.

Iată relatarea unui om: „Tînărul acela era un om foarte inimos care în toate prilejurile lăsa să se întrevadă omenia lui. Punea mîna și ajută pe cel căzut, ridica din nevoie pe cel sărman, sfătua pe prieten, îndemna pe cel slab, încălzea cu vorba-i cinstită sufletul răcit al celui căzut în îndoială...”

(Continuare în pag. 2)

Salutul, expresie a cinstitii și demnității noastre

Din cele mai vechi timpuri oamenii au obișnuit ca atunci când se întâlnesc sau se despart să se salute într-un fel sau altul. Cei din antichitate obișnuiau ca salutul să-l însoțească cu anumite gesturi, ca: întinderea mâinilor, îndoirea brațelor peste piept, aruncarea hainei, atingerea umărului stâng etc. Bărbații din timpurile noastre obișnuiesc ca odată cu rostirea salutului să-și descopere capul. Salutul fiind un semn convențional de cinstitie, de agrăire, este specific omului și de aceea a trece un om pe lângă alt om, când te cunoști, fără să saluți, ci numai să te privești, ar fi ceva neomenesc. O asemenea situație ar părea ciudată și faptul acesta a fost înțepat de ironia poporului și s-a concentrat într-un usturător proverb, ca: „Bună ziua, căciulă, că stăpînul n-are gură.” Salutul fiind „o formulă uzuală de politețe, de respect, de simpatie”, contribuie la menținerea bunelor relații între membri societății, cultivându-se astfel respectul pentru om, pentru demnitatea lui. Poporul cu înțelepciunea lui a și găsit un proverb în care să arate că salutul este semnul bunelor relații dintre oameni, când zice: „Salutul între dușmani este primul semn al împăcării.”

Dar ceea ce putem observa este că în salut se ascunde gradul de cultură al oamenilor, standardul lor spiritual, precum și năzuințele lor. Așa bunăoară românii obișnuiau să salute cezarii și patricienii cu „ave”, adică „slavă ție”. Aici putem observa camuflarea unei realități sub haina salutului. Și anume, este știut că cezarii și patricienii duceau o viață plină de belșug, putînd fi invidiată de orice om, de aceea păturile flămînde de sclavi și plebei nu puteau decît să-i slăvească pentru viața lor plină de satisfacții și lipsită de griji. Acest salut îi exprima cel mai bine și le convenea cel mai mult. În schimb grecii, popor aplecat spre cugetare, spre filozofie, trăind mai mult pe plan spiritual, se salutau cu „hierete” adică „bucură-te”. Să ai cît mai multe satisfacții spirituale însemna pentru ei ceea ce-și doreau din toată inima. Ce înseamnă, de altfel, salutul moștenit din vechime al minerilor care înainte de a intra în schimb în mină, își zic: „Noroc bun!”

Dar revenind la salutul „Bucură-te” putem spune despre el că este biblic întrucît atunci când îngerul Gavriil s-a prezentat înaintea Fecioarei, să-i aducă marea veste, i-a zis: „Bucură-te ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine” (Luca 1, 28). Salutul, cum vedem, începe cu „bucură-te”, salut pe care și Mîntuitorul Iisus Hristos l-a folosit, atunci când după învierea Sa din morți s-a întâlnit cu femeile mironosițe, cărora le-a zis: „Bucurați-vă” (Matei 28, 9).

Iisus-Domnul folosește cuvîntul „bucurați-vă”, ca cuvînt de întărire, dar și ca cuvînt de salut, asemeni lui „pace vouă” (Ioan 20, 19, 26). Aceste cuvinte au fost reținute de cultul divin la dumnezeieștile slujbe, când preotul binecuvintează credincioșii „Pace tuturor” și credincioșii ca la orice salut îi răspund cu: „Și duhului tău”.

În zona Bacău se agrăiesc cu „Bună ziua să dea Dumnezeu”, iar în cea din Chișinău Criș cu „Bună ziua deie Dumnezeu” etc.

Dar cel mai răspîndit salut este: „Bună dimineața”, „Bună ziua”, „Bună seara”. Ele sînt intrate în uzul celor mai multe popoare avînd o consacrare milenară în timpul cînd oamenii duceau o viață pastoral-agricolă, cînd, întîlnindu-se dimineața, ce-și puteau dori decît o dimineață bună, o zi bună pentru călătorie, și o seară bună pentru binemeritata odihnă.

Ele însă au o deplină valabilitate și astăzi, cînd unele saluturi sterpe, fără nici un fel de mesaj încep să-și facă loc pe ici pe colo în relațiile dintre noi. Sau cînd, de pildă, zicem un „bună ziua” cuiva, nu-i facem numai o urare, ci exprimăm și un fel de dorință; ca ziua pe care semenul o începe, și noi împreună cu el, să fie cît mai senină, mai plină de roade în muncă, mai încărcată de bucurii launtrice ș. a. m. d. Nu se cuvine deci să abandonăm saluturile noastre tradiționale, de dragul unor formule de împrumut, care, în afară de o perdea de parfum artificial, n-au nici un fel de conținut pentru noi.

Credem că nu este lipsită de folos întrebarea: Cum este bine să fie salutați ierarhii și preoții. Ierarhilor, ca unora care sînt în plinătatea harurilor lui Iisus Hristos, se cuvine să le zicem „Sărut dreapta” sau „Sărut sfințita dreapta”. Preoților cred că este bine să ne adresăm cu salutul cu care ei înșiși se salută, adică cu „plecăciune”. Acest salut n-are nimic umilitor și pagubitor în sine, cum s-ar crede, pentru că în această privință atît de frumos ne glăsuiește Sf. Ioan Damaschinul care zice că purtăm în noi chipul lui Dumnezeu, și de aceea respectîndu-ne sau cinstindu-ne unii pe alții, cinstim pe Dumnezeu, cel ce ne-a zidit după chipul și asemănarea Sa.

Pr. Vasile Petrica

„Opriți limba voastră de la rău...”

(Urmare din pag. 1)

Într-o zi a primit mesajul amar al vorbirii de rău. Și atît de tare s-a întristat, atîta otravă i s-a strecurat în măruntaiele sufletului său, încît, căzînd în deznădejde, s-a omorît. „Iată ce poate face gura slobodă.”

Clevetirea este un asasinat moral. Sf. Ioan Hristostom ne îndeamnă cu cuvinte de aur să ne ferim de acest păcat, zicînd: „Să nu ne ascuțim limba unii împotriva altora și nici să vorbim cuvinte grele, săpînd cîntea aproapelui.”

Să ne stăpînim limba. Bîrfirea nu-i altceva decît lucrarea puterii întunecate, aducătoare numai de rău. Gura vorbește din prisosința inimii. „Cum puteți grăi cele bune, fiind răi — îi certa Mîntuitorul pe farisei — căci din prisosința inimii grăiește gura” (Matei 12, 24).

Cîte rele s-ar evita dacă „omul ar fi grabnic auzi și tîrziu a grăi, tîrziu a se mînia” (Iacob 1, 19). „Omul înțelept își pune în cumpană vorba” (Is. Sirah 21, 28).

Se uită adesea că adevărata valoare a unei persoane nu constă în promptitudinea riposteii (adesea necugetată și regretabilă), ci în capacitatea de a rezolva cu tact, calm și bună-dispoziție chiar cele mai delicate situații. „Tu ști că vorba dulce tîmăduiește și jignirea cea mai grea”, spune un erou al lui Eschil. Dacă vreodată ne-am lăsat învinși de slăbiciunile omenești, ponegrind pe semenii noștri, să avem tăria de a repara greșeala săvîrșită, de a restabili cît mai repede onoarea aproapelui nostru lezată pe nedrept. Să ne ferim de a scorni pe seama aproapelui păcate și vini

închipte, cum au făcut odinioară cei doi bătrîni desfrînați, care au ponegrit pe Susana pentru că nu și-au putut împlini gîndul lor vinovat. Să apărăm pe cel ponegrit pe nedrept, ca Daniil, care a dovedit vinovați pe cei doi bătrîni și a scos la iveală nevinovăția Susanei.

Să ne folosim așadar de graiul pe care ni l-a dat Dumnezeu pentru a-l preamări pe El, pentru înaintarea vieții omenești, pentru exprimarea sentimentelor noastre nobile, pentru binele aproapelui, pentru tot ceea ce e înaltă viață. În acest fel dovedim că sîntem buni fii ai Bisericii, că darul sfînt al lui Dumnezeu, limba, este comoara scumpă a vieții noastre.

Sfinții Apostoli în Așezămintele lor poruncesc ca „cei ce umblă cu clevetiri să fie depărtați de Biserica lui Hristos, ca niște ucigași de frați... ca să nu vatăm Biserica lui Hristos”.

Dar nu numai învățătura noastră creștină oprește clevetirea ci și legiurile țării noastre prevăd sancțiuni aspre împotriva acelor care prin cuvinte, gesturi sau prin alte mijloace ar căuta să defaimă cîntea cuiva cu scopul de a expune acea persoană la disprețul public. (A se vedea Codul Penal, art. 205—206.)

Ca fii buni ai Bisericii, ca cetățeni vrednici ai Patriei să ne străduim deci a avea mereu sub pază limba noastră, folosind-o numai în cele bune, după voia lui Dumnezeu, care ne-a dat-o ca mădular de seamă al trupului nostru.

Preot Vasile Prodea

Botezul în lumina sf. canoane

(Urmare din pag. 1)

Întrucît pruncii nu pot face singuri, la botezul lor, mărturisirea de credință, Biserica a rînduit ca nașii să mărturisească și să garanteze pentru ei, înaintea Mîntuitorului Iisus Hristos, că îi vor crește în duhul creștin. Despre această datorie a nașilor amintesc și Sf. Părinți, mai ales Sf. Ioan Gură de Aur și Fer. Augustin. Instituirea nașilor s-a făcut în baza unei practici a Mîntuitorului, care în numeroase cazuri a acceptat credința unora pentru tîmăduirea sau chiar învierea altora, ce nu puteau avea o credință personală Matei 9, 2, 18; 15, 28; Marcu 2, 5; 9, 24—27; Ioan 11, 20—43 ș. a.). Tot așa procedează și Biserica, primind credința nașilor și a părinților pentru administrarea Sf. Botez pruncilor.

Datorită faptului că Botezul este numit o a doua naștere, în sens duhovnicesc, a celui care se botează, între nașul și finul se stabilește o legătură spirituală, care a fost considerată de Biserica, din cele mai vechi timpuri, ca fiind foarte însemnată. Importanța acestei rudenii spirituale a fost consemnată în canonul 53 al sin. Trulan, precizîndu-se și consecințele ei, și anume interzicerea căsătoriei între nașul și fina și între nașul și mama finei. Mai tîrziu, Biserica a extins interzicerea căsătoriilor între rudenii spirituale pînă la al șaptelea grad, ca și la rudenii de sînge.

Dat fiind rolul nașilor la Sf. Botez, Biserica a dispus — după cum scrie Simeon, arhiepiscopul Tesalonicii — „ca nașul să fie ortodox și cunosător al dreptei credințe. Căci am auzit lucru foarte greu și fără cale, că unii fac nași ai copiilor lor pe vrăjmași ai credinței și pe eretici, pentru pricini omenești, nădăjduind oarecare foloase. Unii ca aceștia și Taina o leapădă și pe copiii lor nu-i luminează...”

Taina Sf. Botez, administrată în mod valid, nu se mai poate repeta la aceeași persoană, nici chiar atunci cînd acea persoană s-ar lepăda de credință și apoi s-ar întoarce din nou la Biserică. Fiind asemănat cu nașterea, Botezul nu se repetă, cum nu se repetă nici nașterea la același om. Sf. Apostol spune că prin Botez „ne-am îngropat împreună cu Hristos pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții” (Rom. 6, 4). Precum nu este însă posibilă o a doua moarte a lui Hristos, tot așa nu este admis nici al doilea Botez. Acest lucru este exprimat și în canonul 47 apostolic, și în Simbolul credinței, în care mărturisim un Botez. La fel scrie și Sf. Ap. Pavel (Ef. 4, 5). În cazul unor prunci părăsiți, despre care nu se știe dacă au fost botezați, Biserica a dispus botezarea lor în mod condiționat, adică cu formula „dacă n-a fost botezat” se botează etc.

Tot canonul 47 apostolic dispune botezarea din nou a celor care n-au primit botezul în mod valid, adică n-au fost botezați în numele Sf. Treimi, ori au fost botezați de eretici, care n-au respectat rînduiala prescrisă la botez. Canonul 7 al sinodului al II-lea ecumenic cere botezarea din nou a celor botezați cu o singură afundare, după cum obișnuiau să facă ereticii, potrivit învățaturii lor greșite despre o singură persoană în Sf. Treime.

În prezent, Biserica Ortodoxă recunoaște validitatea Botezului săvîrșit în numele Sf. Treimi de către alte confesiuni creștine.

Cu privire la săvîrșitorul botezului, Biserica învață, potrivit canoanelor 47, 49 și 50 apostolice, că numai episcopii și preoții sînt îndreptățiți a boteza. Dar în cazuri de nevoie, în lipsa acestor persoane competente și mai ales cînd cel care urmează a se boteza este în primejdie de moarte, atunci diaconul, sau, în lipsa acestuia, oricine dintre mireni ortodocși poate să boteze, respectînd însă invocarea numelui persoanelor Sf. Treimi. În legătură cu aceasta, găsim în Molitfelnic următoarele precizări canonice: „Cade-se a ști, că dacă va fi pruncu slab și nu s-ar întîmpla preot, atunci, ca să nu moară pruncu nebotezat, orice parte bărbătească, sau nefiind nimenea dintre bărbați, atunci moașa, sau orice altă femeie, luînd apă, să-l boteze”. Urmează formula Botezului: „Iar de va trăi pruncu, trebuie să se aducă la preot, ca să plinească miruirea și toată slujba.”

În urma celor expuse, vedem că Sf. Botez are o mare importanță pentru Biserică. Datorită lui, Biserica crește în spațiu și se perpetuează în istorie. De aceea Sf. Părinți i-au acordat multă atenție și i-au consacrat numeroase scrieri și canoane.

Pentru fiecare credincios în parte, Sf. Botez este nu numai ușa de intrare în împărăția Harului, ci și arvuna vieții veșnice (Tit 3, 6—7).

Pr. Colotelo Mihail

190 de ani de la

Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan

Răscoala țărănească din 1784, condusă de Horia, Cloșca și Crișan, reprezintă cel mai însemnat moment din lupta seculară pentru pământ și viață mai bună dusă de țărănimea din Transilvania. Ea n-a fost o acțiune întâmplătoare, ci apare ca un rezultat firesc al exploatarii multisekulare a țărâniei de către nobilii proprietari de pământ. Deși robota era fixată la 3 sau la 4 zile pe săptămână, totuși moșierii locali pretindeau țăranilor iobagi să le lucreze pe timp nelimitat cu întreaga familie, la care se adăugau dijmele, adică a zecea parte din produsele agricole și din animale și felurite alte taxe. Pe de altă parte, țăranii erau obligați să plătească numeroase impozite către fișc, mai ales după ce Transilvania ajunsese sub stăpânirea imperiului austriac al Habsburgilor (1688), felurite contribuții pentru întreținerea armatelor imperiale, a funcționarilor statului, diferite cărăușii etc.

O situație mult mai grea aveau locuitorii din Munții Apuseni, mai ales cei de pe domeniul Zlatna, ajunși iobagi ai statului habsburgic, care aveau o serie de obligații în plus legate de dezvoltarea mineritului (construirea de instalații miniere, muncă în mină, transporturile de materiale, restricții la folosirea pădurilor și pășunilor etc.).

Această tristă stare de lucruri i-a făcut pe moși să se ridice la luptă. Au ales mai întâi calea legală, adică plângeri individuale la autoritățile locale, de la care au ajuns la plângeri adresate direct Curții din Viena prin anumiți țărani mai luminați, delegați de ei. Au primit doar vagi promisiuni, dar, pînă la urmă, nu s-a făcut nimic. Le mai rămânea doar o singură cale: aceea de a se ridica la luptă cu arma în mână împotriva asupritorilor. Începutul s-a făcut la 24 mai 1782, cînd a avut loc un incident la Cîmpeni, între moși și arendașii armeni ai cîrciumăritului, terminat cu oșindirea a cinci țărani la moarte, iar a altora la închisoare și despăgubiri în bani.

A fost trimisă o nouă delegație la Viena, din care făcea parte și Ursu Nicolae, supranumit Horia, iobag din Albac-Arada (jud. Alba), care a izbutit să fie primit în audiență de împăratul Iosif II, aducîndu-i la cunoștință toate abuzurile și nedreptățile pe care le îndură țăranii din Transilvania.

Pentru că tocmai atunci se auzeau zvonuri neliniștitoare pentru imperiul habsburgic, împăratul Iosif II a poruncit să se facă înscrieri voluntare de militari în Transilvania, pentru întărirea regimentelor de graniță de aici. Mulți țărani au pornit spre Alba Iulia sau spre alte orașe, pentru a se înscrie „cătane” în regimentele de grăniceri, căci în felul acesta scăpau de iobăgie (în decurs de o lună, numai în Alba Iulia s-au înscris 81 de sate). Acest lucru a nemulțumit însă pe nobilii (nemeșii) proprietari de moșii, căci pierdeau multe brațe puternice de lucru pe moșiile lor, mai ales că țăranii, o dată înscrisi, refuzau să mai suporte sarcinile iobăgești. Reprezentantii nobilimii izbutesc să obțină anularea „conscriptiei militare”, fapt care îndârjește și mai mult pe țărani.

Duminică, 31 octombrie 1784, un număr de 500—600 de țărani, din părțile Zarandului, Hunedoarei și Abrudului, au ținut o adunare în biserică din satul Mesteacăn (jud. Hunedoara), sub conducerea lui Gheorghe Marcu zis Crișan, hotărînd ca a doua zi să pornească din satul Curechiu spre Alba Iulia, pentru a se înscrie ca militari. Dar a doua zi, doi funcționari, însoțiți de cîțiva soldați, au venit în Curechiu, încercînd să-l prindă pe Crișan, acuzat de răzvrătirea poporului. Țăranii s-au opus, omorînd pe cei doi funcționari, iar soldații au fost dezarmați și alungați. La îndemnul lui Crișan, au pornit la distrugerea castelului nobiliar din satele învecinate. În ziua de 2 noiembrie, au căzut pradă flăcărilor „curțile nemeșesti” din Criscior, Brad, Ribița.

Din comitatul Zarand, focul răscoalei s-a întins cu repeziune în spre Valea Mureșului și pe valea Streiului, apoi în comitatul Arad, fiind nimiciți numeroși asupritori ai țărâniei cu toate averile lor.

Răsculații au suferit însă o grea înfrîngere în fața cetății Deva, terminată cu uciderea multora din ei.

Mișcarea din Zarand și Hunedoara a fost urmată de alta, tot așa de violentă, în satele din domeniul Zlatna și din jurul Abrudului. În fruntea răsculaților de aici se afla Horia și tovarășul său credincios Ion Oargă, supranumit Cloșca, iobag domeniului din Cărpiniș. La 4 noiembrie, moșii răs-

culați au depus jurămîntul în fața lui Horia în hotarul satului Blăjeni. În ziua următoare, au intrat în Cîmpeni, iar peste două zile în Abrud.

De aici, grupe de răsculați au pornit pe Valea Arieșului și pe Valea Ampoiului, cu intenția de a ataca domeniul baronului Simion Kemeny din Galda, unde erau închiși mai mulți țărani. O parte a răsculaților a pătruns pe teritoriul comitatului Cluj.

Întinderea răscoalei a determinat nobilimea să se ridice cu și mai multă furie împotriva țărâniei. Peste tot, iobagii erau tîrîți în închisori, bătuiți și uciși la orice bănuială, chiar și în regiunile care n-au fost cuprinse de răscoală.

Totodată a intrat în acțiune și armata imperială, în fruntea căreia se afla generalul Preiss. Un locotenent-colonel, Schultz, izbutește să încheie un armistițiu cu Cloșca la Tîbru, cu încetarea ostilităților timp de opt zile, făgăduind să obțină rezolvarea doleanțelor țărâniei: desființarea iobăgiei, înscrierea țăranilor ca grăniceri și eliberarea celor închiși la Galda. La 16 noiembrie se încheie un nou armistițiu, apoi un al treilea la Sălcuia. Toate aceste trei înțelegeri au avut un efect negativ pen-

tru răscoală, deoarece au slăbit avîntul răsculaților, oferind trupelor imperiale și organelor administrative răgazul cuvenit pentru întărirea forțelor și pentru încercuirea țăranilor în munți. Între timp, a fost informat și împăratul Iosif II de izbucnirea răscoalei. El a dat dispoziții amănunțite guvernatorului Transilvaniei, Samuil Brukenthal, cu privire la înăbușirea ei și la pedepsirea conducătorilor.

O nouă întîlnire a țăranilor răsculați cu lt-col. Schultz le-a dovedit că doleanțele lor n-au fost rezolvate. Mai mult chiar, ofițerul imperial încercase să desolidarizeze pe țărani de conducătorii lor, cerîndu-le chiar predarea lor către autorități. Acest lucru i-a îndârjit și mai mult și i-a făcut să reia lupta.

Agitațiile și mișcările țărănești se răspîndesc acum în toată Transilvania, plănindu-se organizarea unui front de la Deva pînă la Huedin. Dar acum lupta era mult mai grea, căci țăranii nu mai luptau împotriva unei nobilimii neorganizate, ci împotriva armatei imperiale, bine organizată. Cu toate acestea, ei luptau cu vitejie, cîștigînd noi biruințe la Brad, Rîmeț și Lupșa, între 27 și 30 noiembrie 1784. La 7 decembrie însă țăranii răsculați au suferit o grea înfrîngere în apropierea satului Mihăleni (jud. Hunedoara). Dîndu-și seama de superioritatea numerică a trupelor imperiale, în ziua de 14 decembrie, Horia a îngăduit oamenilor săi să se întoarcă pe la casele lor. Horia și Cloșca

(Continuare în pag. 4)

Contribuția literaturii religioase la formarea limbii române literare

În vitrinele librăriilor a apărut în 1974 o carte valoroasă, de mare utilitate pentru publicul larg cititor (profesori, studenți, elevi etc.) — după cum se subliniază în prefața — intitulată: „*Momente din evoluția limbii române literare*”, scrisă de profesorii universitari și istorici literari Gabriel Țepelea și Gh. Bulgăr, cu o colaborare mai restrînsă a altor doi croniciari literari: Florente Ghinescu și Traian Blajovici. Majoritatea capitolelor aparțin însă lui Gabriel Țepelea, îndeosebi cele referitoare la perioada veche, în care acest cercetător s-a remarcat în special.

Cele 422 de pagini ale volumului cuprind următoarele patru mari capitole: Epoca veche, Faza de tranziție spre epoca modernă (perioada premodernă), Perioada modernă și Perioada actuală. Recomandăm această carte preoților și studenților teologi, mai ales pentru capitolul întii, care tratează în mod amănunțit „Epoca veche”, deci contribuția literaturii religioase la evoluția limbii române literare. Foarte bine venite sînt însă și celelalte capitole.

Între primele texte traduse, păstrate în manuscris, sînt citate: Codicele voronețean, Psaltirea scheeană, Psaltirea voronețeană, Psaltirea Hurmuzachi, Catehismul marțian. Pe baza faptelor de limbă (după cum accentuează G. Țepelea, la p. 17) acestea sînt texte anterioare lui Coresi și după unele particularități lingvistice, ele pot fi localizate în Maramureș.

P. P. Panaitescu — se arată în cartea pe care o semnalăm — conchide că apariția primelor tipăriri în limba română trebuie considerată drept „o biruință a tendințelor populare, care, la noi ca și în alte țări, au înlocuit limbile moarte din cult și cancelarii cu limba vie a poporului”.

Între primele texte tipărite, „pînă nu demult se știa de tipărirea unui Catehism lutheran la Sibiu, în 1544, cu caractere chirilice, care s-au pierdut...” S-a vorbit apoi de celelalte cărți ale lui Coresi.

„Cercetările mai noi au dus la descoperirea la Leningrad în 1964 a unui *Evangheliar slavo-român*, tipărit la Sibiu în 1544. Studiind acest text..., Em. Petrovici conchide că ne găsim în fața unui text de proveniență moldoveană, necunoscut pînă acum de specialiști, datorită lui Filip Maler-Moldoveanu, care a tipărit tot la Sibiu *Tetraevangheliul slavon din 1546*. Deci primul text românesc tipărit și cunoscut pînă în prezent datează dinaintea lui Coresi...”

Iar mai departe relevînd textele coresiene și Palia de la Orăștie (1581—82), autorul scrie:

„Dintre textele tipărite cele mai importante sînt textele coresiene. Țelul principal al lui Coresi a fost introducerea limbii române ca limbă de cult în locul celei slavone. În epilogul de la *Evangheliar românesc*, 1561, citînd pe Apostolul Pavel, el arată că: „... În sfînta besearcă mai bine e a grăi cinci cuvinte cu înțeles, decît 10 mii de cuvinte neînțelese în limbă străină.” Și în concluzie se scrie: „Aceste texte au fost răspîndite în

Transilvania, Muntenia, Moldova etc. și au contribuit astfel la fixarea limbii române literare. Se poate vorbi deci de începuturile limbii române literare odată cu tipărirea coresiene, deoarece aceste texte au suferit o îmbunătățire conștientă, determinată de accesibilitate și au cunoscut o largă răspîndire. Apar la Coresi cîteva din condițiile limbii literare: „O limbă mai îngrijită, mai accesibilă, o limbă de circulație mai largă, depășind frontierele unei regiuni.”

Între principalele scrieri religioase care au mai contribuit la dezvoltarea limbii române literare sînt citate cele ale mitropolitului Moldovei Varlaam (1632—1653), care deplîngînd faptul că „limba noastră românească n-are carte pre limba sa” și care a tipărit cu ajutorul domnitorului Vasile Lupu cărțile în limba română: *Carte românească de învățătură* sau *Cazania, Iași 1643*; „*Șapte taine a besearicii*”, *Iași 1644*, și „*Răspunsul împotriva catibismului calvinesc*”, apoi „*Noul Testament de la Bălgrad*” (1648).

La fel au contribuit începuturile exprimării în versuri în limba română, ca *Psaltirea lui Dosoftei* (1673), *Viața și petrecerea sfinților* (1682—86). Contribuția acestora a fost însemnată la îmbogățirea vocabularului și la structura frazelor.

Pentru începuturile stilului retoric, ca o contribuție deosebită sînt citate „*Didabiile*” (predicile) lui Antim Ivireanu, mitropolitul Țării Românești (1709—1716), care însă n-au fost tipărite decît în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În acestea, înaltul ierarh s-a ridicat cu vigoare — accentuează autorul — împotriva turcilor, împotriva celor bogați ce „să odihnesc pre așternuturi moi și frumoase, împotriva necinstei, a fătărniceii, a destrăbălării” etc. Ca să fie înțeles de mase, a recurs la o limbă predominant populară și variată întrebuințată cu mijloace chiar artistice.

Limba și stilul istoriografiei tratează contribuția în evoluția limbii române literare a cronicarilor moldoveni și munteni, a lui Dimitrie Cantemir, a cronicii anonime despre Brîncoveanu, a cărților populare; Școala ardeleană cu Samuil Micu, Gh. Șincai și Petru Maior (Lexiconul de la Buda), I. Budai-Deleanu, Văcăreștii, frații Golescu, C. Conachi, Ion Eliade Rădulescu, Gramatica românească — Sibiu 1828, Gh. Asachi presa și stilul administrativ; „*Dacia Literară*”, Costache Negruzzi, Alecu Russo, Nicolae Bălcescu, Grigore Alexandrescu, Anton Pann, V. Alecsandri, Alexandru Odobescu, Academia Română, Titu Maiorescu, M. Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Ion Slavici, G. Coșbuc, O. Goga, Macedonski; limba și stilul între cele două războaie, limbajul criticii literare, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Tudor Arghezi și Lucian Blaga.

Fără îndoială că cercetarea problemelor de limbă literară este inepuizabilă; ea a fost și este în continuă dezvoltare, în plină evoluție, spre o limbă tot mai unitară, tot mai modernă și mai accesibilă pentru românii de pretutindeni.

Nicolae D. Găvozdea

Alba Iulia în epoca preistorică

Datorită unor deosebit de favorabile condiții geografice — căi lesnicioase de comunicație, pe văile largi ale râurilor sau pe plaiurile domoale ale Munților Apuseni — și a unor bogății naturale cu totul remarcabile, favorabile dezvoltării unei agriculturi intensive și creșterii animalelor, precum și existenței unor importante bogății ale subsolului dintre care sarea, aurul și argintul ocupă locul de frunte, aceste locuri au constituit din vremi îndepărtate o vatră de permanente așezări omenești.

Astfel, nu este de mirare că la Alba Iulia a fost descoperită în ultimii ani, la Lumea Nouă, una dintre cele mai mari așezări din epoca neolitică — circa 3500—2000 î. e. n. — care atestă prezența unor triburi de agricultori ajunse la un înalt nivel de dezvoltare, fapt dovedit de foarte frumoasa ceramică pictată, de uneltele de os și piatră lustruită sau de obiectele de podoabă, între care remarcăm, cu deosebire, colierele din carapacea unei scoici mediteraniene cu numele de Spondylus. Această populație, care trăia în bordeie și locuințe de suprafață, pe lângă o agricultură primitivă se mai ocupa și cu creșterea animalelor și pescuitul.

Putem spune, prin urmare, că așezarea neolitică de la Lumea Nouă, situată în partea de nord a actualului oraș, pe prima terasă a Mureșului, constituie cea mai veche mărturie de locuire de pe teritoriul Albei Iulii.

Urme sporadice de locuire s-au putut identifica aproape peste tot și în epoca bronzului. Sînt demne de menționat punctele La vii, Ijac și Plautoul romanilor. Menționăm, de asemenea, un depozit de obiecte din bronz, descoperit de mai multă vreme în cartierul Partoș.

Epoca fierului (800—350) marchează o etapă importantă în istoria multimilenară a orașului Alba Iulia. În imediata apropiere a acestuia, deasupra cătunului Teleac, cercetătorii Muzeului de istorie din Alba Iulia au scos la lumină o foarte importantă așezare fortificată, o adevărată cetate, cu șanțuri și valuri de apărare, una din cele mai importante așezări de acest fel din țara noastră, puternic centru politic tribal, poate chiar al unei uniuni de triburi tracic, care stăpîneau cursul mijlociu al văii Mureșului într-o vreme cînd progresul dezvoltării economice a dus la radicale transformări sociale prin apariția claselor, a șefilor de trib și a războaielor ca mijloc de rezolvare a diferendelor intertribale.

Prin urmare, în epoca preistorică, Alba Iulia se remarcă drept un important centru, în care viața a pulsat cu intensitate de-a lungul a patru milenii, caracterizîndu-se nu numai printr-o permanentă continuitate de viață, ci și prin încheierea unor puternice comunități umane, cum este așezarea valea Lumea Nouă și cetatea de la Drîmbar.

Prof. Ioan Berciu

Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan

(Urmare din pag. 3)

s-au retras împreună în munți, plănuiind o nouă ridicare a motilor în primăvara anului 1785.

După încetarea focului, nobilimea a început noi represiuni împotriva țărănimii, mai ales asupra celor din satele răscolate. Sute de țărani au fost uciși în felurite forme (tragerea în țepă, tăierea capului etc.), alții închiși fără nici o judecată. Pentru că împăratul Iosif II făgăduise o răsplată de 300 de galbeni celor care ar prinde pe conducătorii răscoalei, s-au găsit cîțiva țărani trădători, care au ajutat autoritățile în această acțiune. Horia și Cloșca au fost prinși, la 27 decembrie 1784, în pădurea Scorăgetului în hotarul satului Mărgău (jud. Sălaj), iar Crișan a fost prins abia la 30 ianuarie 1785.

Legăți în lanțuri, au fost duși sub pază militară în fortăreața de la Alba Iulia și închiși fiecare în cîte o celulă. Comisia de judecată a hotărît ca Horia și Cloșca să fie frînți cu roata (Crișan își luase singur zilele), iar trupurile lor să fie despicate în patru și expuse în diferite sate ale răscolitelor.

Înainte de execuție, cei doi condamnați au fost spovediți și împărtașiți de preotul Nicolae Rațiu din Alba Iulia, care le-a scris testamentele. Horia arăta, între altele, că dă iertare creștinească celor șapte țărani care i-au vîndut pe bani autorităților, iar Crișan lasă o sumă de bani preotului Vasile pentru ca să-l pomenească. Execuția a avut loc la 28 februarie 1785, pe o colină din fața fortăreței Alba Iulia numită „la furci”, în prezența a peste 2500 țărani români, aduși din 419 sate. Alți numeroși participanți la răscoală au fost judecați de comitetele Alba, Cluj și Hunedoara (frîngere cu roata, tăierea capului, tragerea în țepă etc.).

Un prim rezultat pozitiv al răscoalei a fost hotărîrea imperială din 22 august 1785, prin care se desființa servitutea personală și legarea de glie a țăranilor iobagi, acordîndu-li-se dreptul de a se căsători după voie, de a învața carte și meserii, de a dispune de bunurile lor.

Care a fost atitudinea slujitorilor Bisericii noastre față de țărănimea răscolată? Episcopii sîrbi, care păstoreau atunci pe credincioșii ortodocși din Transilvania și Arad, au fost siliți să lucreze pentru potolirea ei, ceea ce au și făcut, ca unii care nu cunoșteau durerile obștei mari a românilor.

Se cuvine însă să reținem că cei mai mulți preoți, fiind de multe ori ei înșiși iobagi și ducînd aceeași viață grea ca și păstorii lor, au fost alături de răscolăți. În mai multe memorii ale nobilimii către contele Jankovici, se cerea pedepsirea preoților români, socotiți ca instigatori la răscoală. Între preoții care au luat parte activă la revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan amintim pe *Ianăș Cazan*, din Mesteacăn, care a făcut rugăciuni pentru izbînda mișcării pornită la 31 octombrie 1784, *Constantin Turciu* (popa Costan) din Crișcior, care a îndemnat poporul să se ridice din nou la luptă după cele trei „armistiții”, *Avram* din Uibărești, care îndemna poporul să distrugă pe nobilii din Ribîța, *Dănilă* din Crișcior, *Zaharia* din Bretea Mureșeană, *Gheorghe* din București, *Mihai* din Ghelmar (sate din jud. Hunedoara), *Gheorghică Nicula* din Albac, unul din căpitaniii lui Horia, *Ioan Cocan* din Păclîșa (jud. Alba), care a dus tratative, în numele răscolitelor, cu colonelul Ott, *Vasile* și *Gavril Sularu* din Mogoș, *Petru Iancu* din Lupșa, popa *Petru zis Rotogol* din Abrud, *Vasile* din Pintic (jud. Cluj), etc. După unii cercetători, tot preoți ar fi fost și *Ioan Hagi Crișanu* din Bistra, unul din oamenii de încredere ai lui Horia și un *Popa Nicolae* din Oraștie, care ar fi plecat în Țara Românească după ajutoare.

În timpul răscoalei, dar mai ales după înăbușirea ei, mai mulți preoți au fost uciși (*Ianăș Cazan* din Mesteacăn, *Mihai* din Ghelmar, decapitat la Deva, *Costan* din Crișcior, preotul din *Sîrbi*, *Lupu* din Zam, *Antonie* din Lupșa, *Gligor* din Bedeleu-Cluj), alții întemnițați (*Dumitru* din Cinciș, *Mihai* din Băcia, *Ion* din Bîrsău, *Anghel* din Săcărîmb (sate din jud. Hunedoara), apoi: *Dumitru* din Ocolîșul Mare-Alba, *Vasile* din Cucerdea, *Simion* din Cricău, *Matei* din Hăpria, *Costan* din Decea (toate în jud. Alba), *Petru* din Nirașteu-Mureș, *Ioan* din Micăsasa, preotul din *Adămuș*, pe *Tîrnave*, apoi cîțiva din județul Arad etc., etc.).

Așadar, preoții români au fost — ca în tot decursul istoriei — alături de păstorii lor, în aceste momente de grea încercare, cînd obștea românească din Transilvania s-a ridicat la luptă pentru înlăturarea asupririi și a nedreptăților.

Pr. M. Păcurariu

Din acatistul Sfinților mărturisitori Visarion, Sofronie și mucenicul Oprea

ICOSUL AL VII-LEA

Propovăduit-ai dreapta credință cu mare îndrăzneală, cuvioase Visarioane, în părțile Dobrei, Devei, Oraștiei, Bălgradului și Săliștei, iar mulțimea care te asculta, însuflețită de mari nădejdi și de bucurie duhovnicească, îți aducea convenită cinstire, ca unui trimis al lui Dumnezeu. Pentru aceasta și noi, smeriții lăudîndu-te zicem ție:

Bucură-te, cea ce și pe cei din Sibiu să-i încurajezi ai voit;

Bucură-te, că multă milă ți s-a făcut de ei, pentru cît au pățimit;

Bucură-te, cea ce pe cale ai fost prins și tîrît în judecată;

Bucură-te, că nici măcar o clipă fruntea nu ți-ai plecat;

Bucură-te, cea ce hotărît credința cea dreaptă ai mărturisit;

Bucură-te, că cu limbă înțeleaptă, adevărul l-ai descoperit;

Bucură-te, cea ce a prigonitorilor rea voință ai muștrat;

Bucură-te, că ai cerut acelora să facă pocăință;

Bucură-te, cea ce ai mîngîiat pe frații tăi în restriște și nevoi;

Bucură-te, că și astăzi, de sus din ceruri, ești alături de noi;

Bucură-te, cea ce cu pilda vieții tale, pe toți ai luminat;

Bucură-te, că în pătimiri și necazuri tare i-ai îmbărbătat;

Bucură-te, Visarioane Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat!

CONDACUL AL VIII-LEA

Izvor de lumină și dreaptă credință te-ai arătat Cuvioase Visarioane și facerile tale de bine peste toți s-au revărsat, iar noi lăudă aducem Atotputernicului Dumnezeu și strigăm Aliluia!

ICOSUL AL VIII-LEA

În multe rînduri, i-ai adunat pe credincioși în jurul tău, Cuvioase Sofronie, și i-ai învățat să țină cu tărie credința ortodoxă cea primită de la părinți și să fie gata cu toții pentru apărarea adevărului. Pentru aceasta, cu evlavie te cinstim pe tine, zicînd:

Bucură-te, rîvnitor al așezămîntelor apostolești;

Bucură-te, păstrătorule dîrz al hotărîrilor sobornicești;

Bucură-te, al Bisericii dreptmăritoare slujitor adevărat;

Bucură-te, al Ortodoxiei noastre strămoșești, stîlp neclintit;

Bucură-te, cea ce pe potrivnici, fără sfială i-ai vădit;

Bucură-te, că de dorul dreptății, pururea ai fost călăuzit;

Bucură-te, cea ce, de la Dubul Sfînt, adevărul tuturor ai grăit;

Bucură-te, că pe stîncă dreptei credințe sufletele tu le-ai întărit;

Bucură-te, că graiurile tale erau întocmai ca virtutejul de foc;

Bucură-te, că sufletul credincioșilor, de pretutindeni se aprindea de dragostea cea către Domnul la auzul propovăduirii tale;

Bucură-te, cea ce nădejtile credincioșilor nu le-ai desmîșnit;

Bucură-te, că de necazurile tuturor, cu sîrguință te-ai îngrijit;

Bucură-te, Sofronie Cuvioase, care cu mare rîvnă Ortodoxia ai apărat!

CONDACUL AL IX-LEA

Adusu-și-a aminte Dumnezeu de rugăciunile tale, Cuvioase Sofronie, pe care le-ai făcut pentru întărirea dreptei credințe, pentru că cei ce mai înainte fuseseră smulși din staulul Ortodoxiei, iarși au venit la sînul Bisericii Mame, ca împreună cu tine, care te afli în ceruri, să cînte lui Dumnezeu, Aliluia!

ICOSUL AL IX-LEA

Apărat-ai, mucenice Oprea, cu multă tărie și credință înaintea ocîrmuitorilor asupritori, de la care cu stăruință ai cerut de atîtea ori dreptate și libertatea credinței strămoșești pentru frații tăi asupriți. Dar ai fost prins, legat și aruncat în grea temniță, unde pentru dreapta credință ai suferit pînă la moarte. Pentru aceasta, lăudînd cu evlavie pătimirea ta mucenicească, te ferim zicînd ție:

Bucură-te, stîlpare prea aleasă a Bisericii noastre strămoșești;

Bucură-te, mlădița bună și roditoare tuturor spre folos;

Bucură-te, cea ce întocmai cu Sfinții, lupta cea bună ai luptat;

Bucură-te, că de nimeni, niciodată, nu te-ai lăsat înfricoșat;

Bucură-te, cea ce a treia oară drumul Vienei ai luat;

Bucură-te, că acolo o nouă jalbă, cu hotărîre ai dat;

Bucură-te, cea ce ai crezut cu tărie, că dreptatea va veni;

Bucură-te, că ai fost încredințat că libertatea va birui;

Bucură-te, că talantul ce ți s-a încredințat, fără încetare l-ai înmulțit;

Bucură-te, că în toată viața ta, prin faptă, ai arătat rod însutit;

Bucură-te, cea ce cu gura ai mărturisit adevărul fără șovăire;

Bucură-te, că cu inima ta ai crezut fără de îndoire;

Bucură-te, mucenice Oprea, care cu mare rîvnă credința ai apărat!